

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Білоус Яни Юріївни на тему "Організаційно-економічне забезпечення розвитку об'єднаних територіальних громад" що подається на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 – Економіка (галузь знань 05 "Соціальні та поведінкові науки")

Комісія у складі: доктора економічних наук, доцента Моргачова Іллі Вікторовича; доктора економічних наук, професора Серебряк Ксенії Ігорівни розглянули дисертаційну роботу Білоус Яни Юріївни на тему: "Організаційно-економічне забезпечення розвитку об'єднаних територіальних громад", виконану у Державній установі "Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Мамутова Національної академії наук України" під керівництвом доктора економічних наук, професора Галгаша Руслана Анатолійовича.

Комісія вважає:

1. Актуальність теми дисертації. Дисертація Білоус Яни Юріївни на тему: "Організаційно-економічне забезпечення розвитку об'єднаних територіальних громад" виконана на актуальну тему і є завершеною науково-дослідною роботою.

Розвиток об'єднаних територіальних громад спрямований на забезпечення їх фінансової, соціальної, організаційної та економічної спроможності, що досягається на основі більш результативної організації системи управління та проявляється в результативному використанні всіх ресурсів громади та покращення всіх сфер діяльності. Існуючі організаційні і економічні виклики зумовлюють пошук організаційно оптимальних і економічно ефективних способів організаційно-економічного забезпечення розвитку об'єднаних територіальних громад. Розробка та впровадження результативного організаційно-економічного забезпечення розвитку об'єднаних територіальних громад передбачає обґрунтування і застосування дієвих організаційно-економічних механізмів регулювання управлінської діяльності в об'єднаних територіальних громадах.

Актуальність теми, новизна, теоретичне та практичне значення проведеного дослідження спрямовані на обґрунтування теоретико-методологічних засад та розробку практичних підходів до організаційно-економічного забезпечення розвитку об'єднаних територіальних громад.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано відповідно до напрямів наукових досліджень Державної установи "Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Мамутова

Національної академії наук України" (м. Київ) та Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля Міністерства освіти і науки України (м. Сєверодонецьк). В Державній установі "Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Макутова Національної академії наук України": при виконанні держбюджетної теми "Економіко-правове забезпечення розвитку новоутворених територіальних громад" (номер державної реєстрації 0117U002306, 2017-2019 рр.) автором проаналізовано динамічні характеристики процесу розвитку об'єднаних територіальних громад; при виконанні держбюджетної теми "Ідентифікація та позиціонування об'єднаних територіальних громад Луганської й Донецької областей" (номер державної реєстрації 0119U101811, 2019-2021 рр.) автором розроблено методичну основу запровадження бюджету участі в об'єднаних територіальних громадах. У Східноукраїнському національному університеті імені Володимира Даля Міністерства освіти і науки України: при виконанні держбюджетної теми "Теоретико-методологічні основи управління для забезпечення сталого розвитку на регіональному рівні в умовах гібридних загроз та постконфліктної трансформації" (номер державної реєстрації 0119U100436, 2019-2021 рр.) здобувачем запропоновано концепцію організаційно-економічного забезпечення розвитку ОТГ.

3. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів. Дисертаційна робота є самостійно виконаною науковою працею, відповідно до мети і завдань якої, сформовано теоретико-методологічні засади і методичні підходи до організаційно-економічного забезпечення розвитку ОТГ. Наукові положення, розробки та висновки дисертаційної роботи є результатом самостійного дослідження в галузі організаційно-економічних механізмів регулювання розвитку територій, соціально-економічного розвитку продуктивних сил регіону, управління економічним розвитком регіонів та реформування адміністративно-територіального устрою.

Особистий внесок здобувача полягає в розробленні теоретико-методичних засад організаційно-економічного забезпечення розвитку об'єднаних територіальних громад у вигляді методики діагностики розвитку та прикладного підходу до організаційно-економічного забезпечення розвитку ОТГ, комплексне застосування яких забезпечує відповідність теоретичних розробок та аналітичного інструментарію новим викликам та вимогам системи управління об'єднаними територіальними громадами та регіонального управління.

Усі наукові результати викладені в дисертації, належать особисто здобувачеві і є його науковим доробком. Із наукових праць, що опубліковано у співавторстві, в дисертаційній роботі використано лише ті ідеї та положення,

які є результатом особистої роботи здобувача. Результати дисертації опубліковано в повному обсязі.

4. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором рішень, висновків, рекомендацій. Наукові положення, висновки і рекомендації, отримані за результатами наукового дослідження є обґрунтованими та достовірними, що підтверджується застосуванням сукупності способів і принципів наукового пізнання, загальних та спеціальних методів і прийомів, що використовувалися в дослідженні. Обґрунтованість запропонованих автором наукових та практичних рішень підтверджується попереднім аналізом фундаментальних положень та наукових праць вітчизняних і зарубіжних вчених в галузі розвитку продуктивних сил та регіональної економіки, теорії регіонального розвитку та регіонального менеджменту.

Наукові гіпотези дослідження підтверджено на основі використання загальнонаукових, економічних та організаційно-управлінських методів наукового пізнання, зокрема методів систематизації та узагальнення, порівняння, організаційної та управлінської діагностики, багатокритеріального оцінювання.

Достовірність отриманих результатів, висновків та рекомендацій підтверджується теоретичним обґрунтуванням базових положень організаційно-економічного забезпечення розвитку ОТГ, опрацюванням автором значної кількості спеціалізованої літератури, використанням в процесі аналізу розвитку ОТГ офіційних статистичних даних, дотриманням коректності застосування методів організаційно-управлінської та економічної діагностики, апробацією результатів дослідження на міжнародних наукових конференціях, публікацією результатів дослідження у зарубіжній колективній монографії.

Обґрунтованість основних наукових положень і висновків дисертанта підтверджується доведенням їх до рівня практичних рекомендацій, поданих селищним радам Красноріченської та Нижньодуванської територіальних громад Луганської області, керівництву Агенції регіонального розвитку Луганської області. Результати наукового дослідження здобувача впроваджено у навчальний процес Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля.

5. Ступінь новизни основних результатів дисертації порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру. Наукові положення, що містяться в дисертації, є достовірними, аргументованими, ґрунтуються на сучасній методології в галузі розвитку продуктивних сил та регіональної економіки, базуються на всебічному опрацюванні теоретико-методологічних положень в галузі регіонального розвитку та аналізі публікацій провідних

вітчизняних і зарубіжних вчених, глибоким аналізом відомих досліджень аналогічного характеру.

Здобувачем уточнено визначення поняття "організаційно-економічне забезпечення розвитку ОТГ" як управлінська діяльність в організаційній та економічній підсистемах ОТГ з метою створення умов для кількісних та якісних позитивних змін в результатах діяльності ОТГ. Таке визначення відповідає розгляду ОТГ як організаційно-економічної системи та, на відміну від інших досліджень, забезпечує розуміння управління розвитком як системної та комплексної управлінської діяльності, яка орієнтує систему управління на зростання потенціалу для сталого та спроможного функціонування ОТГ в довготривалій перспективі з урахуванням можливих трансформацій у нестабільному зовнішньому середовищі.

Уточнена автором структура організаційно-економічного забезпечення розвитку ОТГ шляхом упорядкування управлінської діяльності в ОТГ з позиції організаційно-економічної єдності організаційної та економічної підсистем на відміну від досліджень аналогічного характеру дає змогу створити сприятливі організаційні та економічні умови для розвитку ОТГ.

Розроблений автором прикладний підхід до організаційно-економічного забезпечення розвитку ОТГ як організаційно-економічної системи, застосовано при розробці і впровадженні управлінського впливу в організаційній та економічній підсистемах ОТГ та, на відміну від інших, враховує особливості та характеристики організаційної та економічної підсистем, діяльність зовнішніх інституцій з підтримки розвитку ОТГ, що дає змогу підвищити результативність розвитку відповідних соціально-економічних сфер діяльності ОТГ.

Удосконалена здобувачем процедура впровадження та реалізації партисипативного бюджету для збільшення потенціалу розвитку ОТГ відрізняється від інших доданими критеріями відбору учасників шляхом додавання до критеріїв відбору учасників організаційних та економічних критеріїв. Організаційні критерії передбачають надання переваги проектам, які об'єднують зусилля та концентрують ресурси учасників навколо одного більш крупного об'єкту розвитку. Додавання економічних критеріїв дає змогу отримати більший економічний або соціальний ефект від довготривалого використання об'єкту розвитку. Додавання запропонованих критеріїв відбору проектів учасників дає змогу консолідувати організаційні та економічні ресурси учасників та комплексно вирішувати питання розвитку ОТГ.

Підхід до формування безпекоорієнтованої системи управління розвитком ОТГ, який удосконалено автором, на основі впровадження організаційно-економічного забезпечення розвитку ОТГ, на відміну від інших, передбачає використання процедур діагностики організаційної та економічної

підсистем розвитку ОТГ, змін в організаційній та економічній підсистемах та активізації взаємодії органів управління з інституціями підтримки розвитку. Запровадження удосконаленого підходу дає змогу імплементувати в систему управління розвитком ОТГ процеси швидкого реагування на загрози, їх нейтралізації та врахування нових викликів для розвитку ОТГ в умовах постконфліктної трансформації.

Запропонована автором методика діагностики розвитку ОТГ є подальшим розвитком методик економічної та організаційно-управлінської діагностики, які адаптовано здобувачем до процедур діагностики розвитку ОТГ як організаційно-економічної системи. Здобувачем обґрунтовано послідовність діагностики розвитку ОТГ, яка включає: ідентифікацію та декомпозицію областей діагностики розвитку; визначення окремих критеріїв їх оцінювання; розробки шкали оцінювання та визначення її атрибутивних значень; графічної інтерпретації та представлення результатів діагностики. Розробки у цьому напрямі дали змогу здійснити абсолютну та відносну діагностику розвитку ОТГ як організаційно-економічної системи та сприяло визначенню пріоритетів управлінського впливу для розвитку ОТГ за організаційною та економічною підсистемами.

6. Теоретичне і практичне значення результатів дослідження.

Теоретичне значення результатів дослідження підтверджується обґрунтованими автором теоретичними засадами та методичними підходами до розвитку ОТГ, розробкою та впровадженням механізмів та інструментів організаційно-економічного розвитку ОТГ. Уточнене автором визначення поняття організаційно-економічного розвитку ОТГ дає змогу по новому розглянути ОТГ як організаційно-економічну систему та ідентифікувати умови для розвитку ОТГ. Запропонована автором структура організаційно-економічного забезпечення розвитку ОТГ дає змогу упорядкувати управлінську діяльність, що робить її більш чіткою та обґрунтованою та сприяє створенню умов для розвитку ОТГ. Обґрунтований автором прикладний підхід до організаційно-економічного забезпечення розвитку ОТГ, враховує характеристики організаційної та економічної підсистем управління розвитком ОТГ, діяльність зовнішніх інституцій з підтримки ОТГ, врахування яких на практиці сприятиме підвищенню результативності розвитку відповідних соціально-економічних сфер діяльності ОТГ.

Практичне значення результатів дослідженні полягає у тому, що розроблені у дисертації положення доведені до рівня методичних рекомендацій, які пропонуються для впровадження у практику діяльності органів управління ОТГ. До результатів, які мають найбільше практичне значення, належать: застосування процедур абсолютної та відносної діагностики розвитку ОТГ як організаційно-економічної системи та

визначення пріоритетів управлінського впливу; використання процедур впровадження партисипативного бюджету для збільшення потенціалу розвитку об'єднаних територіальних громад; формування безпекоорієнтованої системи управління об'єднаних територіальних громад в умовах постконфліктної трансформації. Розроблена автором методика діагностики розвитку ОТГ, яка базується на визначених аналітичних та синтетичних процедурах дозволила запровадити інструментарій визначення пріоритетів управлінського впливу за організаційною та економічною підсистемами. Удосконалена автором процедура впровадження партисипативного бюджету на основі додавання організаційних та економічних критеріїв відбору учасників дає змогу консолідувати організаційні та економічні ресурси учасників, що сприятиме збільшенню потенціалу розвитку ОТГ. Запропонований автором підхід до формування безпекоорієнтованої системи розвитку ОТГ, який передбачає використання процедур діагностики організаційної та економічної підсистем розвитку ОТГ та відповідні зміни в цих підсистемах дає змогу імплементувати в систему управління розвитку ОТГ процеси швидкого реагування та нейтралізації можливих загроз в умовах постконфліктної трансформації.

Запропонована методика діагностики розвитку територіальної громади використана в діяльності апарату управління Красноріченської селищної ради (довідка № 02-26/1164а від 17.12.2020 р.), що дало змогу здійснити абсолютну та відносну діагностику системи управління розвитком територіальної громади. Запропоновані рекомендації щодо удосконалення процедури впровадження і реалізації бюджету участі мають практичну значущість та були враховані при виборі критеріїв відбору громадських проектів Нижньодуванської територіальної громади Луганської області (довідка № 02-25/1530/1 від 24.12.2020 р.), що сприяло більшій концентрації ресурсів різних учасників для комплексного вирішення перспективних напрямів розвитку ОТГ. Для Агенції регіонального розвитку Луганської області (довідка № АРР/02/12-1 від 15.10.2020 р.) надані рекомендації щодо формування безпекоорієнтованих систем управління розвитком територіальних громад, які доцільно враховувати в стратегічному плануванні при розробці їх стратегій розвитку, пропозиції мають практичну значущість, оскільки передбачають удосконалену процедуру аналізу систем управління територіальних громад та покращення взаємодії між інституціями підтримки розвитку ОТГ.

Надані здобувачем рекомендації, у вигляді методологічних та теоретичних положень, практичних методик та процедур, впроваджені у освітній процес Навчально-наукового інституту економіки і управління Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля при викладанні дисциплін: "Державне регулювання економіки та планування

розвитку територій", "Економіка і врядування" та "Публічна служба", що викладаються для здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітнім рівнем "магістр" за спеціальністю 281 "Публічне управління та адміністрування" (довідка № 1331/1 від 30.12.2020 р.).

7. Повнота опублікування результатів дисертації та особистий внесок здобувача до всіх наукових публікацій, опублікованих зі співавторами та зарахованих за темою дисертації. Результати наукового дослідження Білоус Яни Юріївни знайшли відображення у 32 наукових працях, серед яких 8 статей – у наукових фахових виданнях (у тому числі 7 статей – у періодичних виданнях України, що внесені до міжнародних наукометричних баз даних), 3 статті – у міжнародних наукових виданнях, одне з яких індексується у міжнародній наукометричній базі *SCOPUS*, 3 статті – у колективних монографіях (у тому числі 1 – у зарубіжній), 18 публікацій апробаційного характеру – у матеріалах наукових конференцій. Загальний обсяг публікацій складає 30,78 д.а., з яких автору належать 24,02 д.а., що дозволяє вважати виконаними положення п. 11 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167. Положення дисертаційного дослідження, які складають наукову новизну, повністю висвітлені у наукових спеціалізованих виданнях та обговорені на науково-практичних конференціях.

Список публікацій здобувача

Монографії

1. Halhash R., Bilous Y. Development of the Regional Management System in Conditions of Decentralization and Post-Conflict Transformation. *Social Transformations of the National Economy in the Context of European Integration Processes: Collective monograph* / Yu. Pasichnyk and others: [Ed. by Doctors of Economics Sciences, Prof. Lupenko Yu., Pasichnyk Yu.]. Shioda GmbH, Steyr, Austria, 2019. P. 282-293. (Особистий внесок здобувача: визначено вплив інструментів партисипативного управління на розвиток регіональної системи управління в умовах постконфліктної трансформації).

2. Галгаш Р.А., Семененко І.М., Білоус Я.Ю. Сталий розвиток Луганської області: формування та використання рентної плати та екологічного податку в об'єднаних територіальних громадах. в кн.: Досвід об'єднання територіальних громад на сході України: економіко-правові аспекти: колективна монографія / за наук. ред. В.А. Устименка та І.В. Заблодської. К., 2017. С. 113-137. (Особистий внесок здобувача: обґрунтовано економічний механізм формування та використання рентної плати в об'єднаних територіальних громадах).

3. Білоус Я.Ю. Аналіз чинників конкурентоспроможності та перспектив розвитку об'єднаних територіальних громад. в кн.: Забезпечення

сталого розвитку регіону: економічні, управлінські, правові та інформаційно-технічні аспекти : колективна монографія / [П. В. Кривуля, Н. Б. Чернецька-Білецька, С. С. Штапаук та ін.] ; за заг. ред. Ю. І. Ключ., Н. В. Швець. Сєверодонецк : вид-во СНУ ім. В. Даля, 2017. С. 80-95.

Стаття у виданні, яке входить до наукометричної бази даних SCOPUS

4. Halhash R., Semenenko I., Bilous Y., Burko Ia. Impact of Decentralization on Sustainable Development of the Newly Created Amalgamated Territorial Communities in the Regions of Ukraine. *European Journal of Sustainable Development*. 2020. Vol. 9, No 1. P. 19-33. (Особистий внесок здобувача: визначено вплив децентралізації на розвиток об'єднаних територіальних громад).

Публікації у періодичних наукових виданнях іноземних держав

5. Галгаш Р.А., Семененко І.М., Білоус Я.Ю. Аналіз процесів трансформації системи управління інтелектуальним капіталом при створенні об'єднаних територіальних громад в умовах гібридних загроз та постконфліктної трансформації регіонів. *Nauka i studia. Przemysł. Poland*. 2019. 8(197). С. 8-15. (Особистий внесок здобувача: проаналізовано передумови трансформації регіональної системи управління в умовах гібридних загроз та постконфліктної трансформації).

6. Белоус Я.Ю. Проблемы и перспективы развития территориальных громад в Украине. *Труды БГТУ. Серия 5: Экономика и управление. Беларусь. Минск*. 2017. № 2(202). С. 91–97.

Статті у наукових фахових виданнях України

7. Галгаш Р.А., Семененко І.М., Білоус Я.Ю. Трансформація інституційного забезпечення та системи регіонального управління при створенні об'єднаних територіальних громад в умовах гібридних загроз. *Вісник Східноукраїнського національного університету імені В. Даля*. 2019. № 4(252). Ч.2. С. 11-16. (Особистий внесок здобувача: обґрунтовано необхідність трансформації інституційного забезпечення при створенні об'єднаних територіальних громад в умовах гібридних загроз).

8. Білоус Я.Ю., Галгаш Р.А., Христенко Л.М. Запровадження партисипаторного бюджету для розвитку територіальних громад регіонів України. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2018. № 4 (62). С. 79-86. (Особистий внесок здобувача: визначено принципи та етапи запровадження партисипаторного бюджету для розвитку територіальних громад регіонів України).

9. Білоус Я.Ю., Галгаш Р.А. Аналіз міжнародного досвіду запровадження партисипаторного бюджету для розвитку територіальних громад регіонів України. *Вісник Східноукраїнського національного університету імені В. Даля*. 2018. № 4(245). С. 128-134. (Особистий внесок здобувача: проаналізовано досвід розвинутих країн при запровадженні партисипаторного бюджету).

10. Білоус Я.Ю. Аналіз показників оцінки соціально-економічного розвитку об'єднаних територіальних громад. *Вісник Східноукраїнського національного університету імені В. Даля*. 2017. № 10(240). С. 12-17.

11. Білоус Я.Ю. Аналіз чинників конкурентоспроможності об'єднаних територіальних громад. *Вісник Східноукраїнського національного університету імені В. Даля*. 2017. № 6(236). С. 26-32.

12. Білоус Я.Ю. Стратегічне планування розвитку територіальних громад: підходи та етапи. *Вісник Східноукраїнського національного університету імені В. Даля*. 2017. №2(232). С. 14-18.

13. Галгаш Р.А., Топух І.П., Білоус Я.Ю. Координація процесів забезпечення інтелектуального капіталу підприємств та створення об'єднаних територіальних громад в умовах пістконфліктної трансформації регіону. *Моделювання регіональної економіки*. 2016. №1(27). С. 92-109. (Особистий внесок здобувача: проаналізовано процеси створення об'єднаних територіальних громад в регіонах України).

14. Топух І.П., Білоус Я.Ю. Відтворення інтелектуального капіталу в умовах створення територіальних громад в регіоні. *Вісник Східноукраїнського національного університету імені В. Даля*. 2016. №3(127). С. 87-93. (Особистий внесок здобувача: визначено об'єктивні засади створення об'єднаних територіальних громад в регіонах України).

Опубліковані праці апробаційного характеру

15. Білоус Я.Ю., Галгаш Р.А. Ідентифікація smart-спеціалізацій для позиціонування та розвитку об'єднаних територіальних громад в регіонах України. *Обліково-аналітичне та організаційно-економічне забезпечення розвитку регіону*: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, м. Северодонецьк, 23 квітня 2020 р. Северодонецьк: СНУ ім. В. Даля, 2020. С. 66-69. (Особистий внесок здобувача: визначено можливості економічного розвитку ОТГ на основі smart-спеціалізацій регіону).

16. Овчаренко Є.І., Білоус Я.Ю. Розвиток підприємництва в об'єднаних територіальних громадах. *Конституційно-правові засади адміністративної реформи в Україні*: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції до 100-річчя СНУ ім. В. Даля, м. Северодонецьк, 24-25 жовтня 2019 р. Северодонецьк: СНУ ім. В. Даля, 2019. С. 147-150. (Особистий внесок здобувача: обґрунтовано важливість економічних чинників в розвитку ОТГ).

17. Христенко Л.М., Чорна О.Ю., Білоус Я.Ю. Стратегічне мислення як основна компетенція працівників органів місцевого самоврядування в об'єднаних територіальних громадах. *Навчання публічних службовців: новітні тенденції та технології*: у 2 т. матеріали щоріч. наук.-практ. конф. за міжнар. участю, м. Київ, 31 жовт. – 1 лист. 2019 р. Київ: НАДУ, 2019. Т. 1. С. 236-240. (Особистий внесок здобувача: визначено способи формування стратегічного мислення у працівників органів управління ОТГ).

18. Білоус Я.Ю., Галгаш Р.А. Вплив децентралізації на розвиток об'єднаних територіальних громад в умовах постконфліктної трансформації. *Prospects of world science-2019: Materials of the XV International scientific and practical Conference, July 30 - August 7. Sheffield. Great Brittan*. 2019. Vol. 7. P. 18-20. (Особистий внесок здобувача: показано переваги децентралізації для розвитку ОТГ в умовах постконфліктної трансформації).

19. Білоус Я.Ю., Галгаш Р.А. Огляд Європейського досвіду децентралізації та розвитку об'єднаних територіальних громад. *Наука: teoria i*

praktyka – 2019: Materiały XV Międzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji, 07 - 15 sierpnia, Przemysł. Poland. 2019. Vol. 7. P. 16-18. (Особистий внесок здобувача: проаналізовано особливості децентралізації в країнах Європи).

20. Білоус Я.Ю., Галгаш Р.А. Роль територіальних громад у мобілізації ресурсів для соціально-економічного розвитку на територіях постконфліктної трансформації. *Přední vědecké novinky -2019: Materiály XV Mezinárodní vědecko - praktická konference, 22-30 srpna. Praha. 2019. Vol. 3. Ё. 16-18. (Особистий внесок здобувача: обґрунтовано роль партисипативного бюджету у мобілізації ресурсів для соціально-економічного розвитку на територіях постконфліктної трансформації).*

21. Білоус Я.Ю., Галгаш Р.А. Трансформація системи управління інтелектуальним капіталом в умовах гібридних загроз. *Wschodnie partnerstwo – 2019: Materiały XV Międzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji, 07 - 15 wrzeźnia. Przemysł. Poland. 2019. Vol. 3. P. 6-8. (Особистий внесок здобувача: показана результативність організаційно-економічного механізму трансформації системи управління інтелектуальним капіталом в умовах гібридних загроз).*

22. Білоус Я.Ю. Вплив адміністративно-територіальної реформи на розвиток регіону. *Наука та інновації як основні шляхи вдосконалення економічного потенціалу країни: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Львів, 29 червня 2019 р., Львів, С. 84-85.*

23. Білоус Я.Ю. Розвиток об'єднаних територіальних громад в умовах пістконфліктної трансформації: теоретичні аспекти. *Технологія-2019: матеріали ХХІІ Міжнародної науково-технічної конференції, м. Северодонецьк, 26-27 квітня / [укл. : Тарасов В.Ю.]. Северодонецьк : СНУ ім. В. Даля, 2019. Ч. ІІ. С. 113-115.*

24. Білоус Я.Ю., Шкурат Ю.Ю. Міжнародний досвід запровадження партисипаторного бюджету. *Цілі сталого розвитку: проблеми і можливості досягнення в Україні та світі: матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. студентів та молодих вчених, м. Северодонецьк, 16 листопада 2018 р. Северодонецьк : СНУ ім. В. Даля, 2018. С. 177-180. (Особистий внесок здобувача: охарактеризовано етапи впровадження партисипаторного бюджету в Польщі та Естонії).*

25. Білоус Я.Ю., Шкурат Ю.Ю. Роль міжнародних організацій у підтримці децентралізації в Україні. *Конституційноправові засади адміністративної реформи в Україні: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Северодонецьк, 25-26 жовтня 2018 р. Северодонецьк: СНУ ім. В. Даля, 2018. С. 140-144. (Особистий внесок здобувача: визначено види і способи підтримки розвитку ОТГ з боку міжнародних інституцій).*

26. Білоус Я.Ю. Принципи інклюзивності у виборі показників оцінки розвитку об'єднаних територіальних громад. *Обліково-аналітичне та організаційно-економічне забезпечення розвитку місцевих громад: збірник тез доповідей ІІ Міжнародної науково-практичної конференції, м. Северодонецьк, 19 квітня 2018 року. Северодонецьк: ПП "ПоліграфСервіс", 2018. С. 75-77.*

27. Білоус Я.Ю. Фінансова спроможність об'єднаних територіальних громад, як основна умова економічної безпеки регіону. *Економічна безпека: держава, регіон, підприємство*: матеріали IV Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція з міжнародною участю, м. Полтава, 15 грудня 2017 р. – 25 січня 2018 р. Полтава, 2018, С. 55-57.

28. Білоус Я.Ю. Огляд чинників конкурентоспроможності об'єднаних територіальних громад. *Сектори економіки в процесі реалізації державної регіональної політики*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. Тернопіль-Збараж, 26-27 жовтня 2017 р. Тернопіль-Збараж: Вид-во СМП "ТАЙП", 2017. Ч.2. С. 15-18.

29. Білоус Я.Ю. Проблеми створення об'єднаних територіальних громад на території Луганської та Донецької області: адміністративно-територіальний аспект. *Децентралізація публічного адміністрування в умовах інтеграції України до європейської спільноти: проблеми та перспективи*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Северодонецьк, 6-7 жовтня 2017 р. Северодонецьк: СНУ ім. В. Даля, 2017. С. 85-87.

30. Білоус Я.Ю. Визначення основних підходів до забезпечення розвитку об'єднаних територіальних громад. *Університетська наука. Проблеми міжнародної інтеграції*: тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції, м. Северодонецьк, 3-5 травня 2017 р. Северодонецьк: СНУ ім. В. Даля, 2017. С. 84-86.

31. Білоус Я.Ю. Ініціатива прозорості видобувних галузей в контексті інтересів територіальних громад регіону. *Проблеми та перспективи розвитку підприємництва*: матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції, м. Харків, 25 листопада 2016 року. Харків: ХНАДУ. Т. 1. С. 15-16.

32. Білоус Я.Ю. Територіальна громада як суб'єкт місцевого самоврядування. *Стратегії сталого розвитку: на шляху до сильнішої громади*: матеріали наук.-практ. конф., м. Северодонецьк, 21 жовтня 2016 р. [Укл. І.М. Семененко]. Северодонецьк: СНУ ім. В. Даля, 2016. С. 101-102.

8. Відомості про апробацію результатів дисертації. Отримані результати дослідження, висновки та пропозиції обговорювалися й схвалені на III Міжнародній науково-практичній конференції "Обліково-аналітичне та організаційно-економічне забезпечення розвитку регіону" (м. Северодонецьк, 2020 р.), Всеукраїнській науково-практичній конференції до 100-річчя СНУ ім. В. Даля "Конституційно-правові засади адміністративної реформи в Україні" (м. Северодонецьк, 2019 р.), Щорічній науково-практичній конференції за міжнародною участю "Навчання публічних службовців: новітні тенденції та технології" (м. Київ, 2019 р.), XV Міжнародній науково-практичній конференції "Prospects of world science-2019" (м. Шеффілд, Великобританія, 2019 р.), XV Міжнародній науково-практичній конференції "Наука: теорія і практика – 2019" (м. Перемишль, Польща, 2019 р.), XV Міжнародній науково-

практичній конференції "Přední vědecké povinky – 2019" (м. Прага, Чехія, 2019 р.), XV Міжнародній науково-практичній конференції "Wschodnie partnerstwo – 2019" (м. Перемишль, Польща, 2019 р.), Міжнародній науково-практичній конференції "Наука та інновації як основні шляхи вдосконалення економічного потенціалу країни" (м. Львів, 2019 р.), XXII Міжнародній науково-технічній конференції "Технологія-2019" (м. Сєверодонецьк, 2019 р.), Всеукраїнській науково-практичній конференції студентів та молодих вчених "Цілі сталого розвитку: проблеми і можливості досягнення в Україні та світі" (м. Сєверодонецьк, 2018 р.), Міжнародній науково-практичній конференції "Конституційноправові засади адміністративної реформи в Україні" (м. Сєверодонецьк, 2018 р.), II Міжнародній науково-практичній конференції "Обліково-аналітичне та організаційно-економічне забезпечення розвитку місцевих громад" (м. Сєверодонецьк, 2018 р.), IV Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції з міжнародною участю "Економічна безпека: держава, регіон, підприємство" (м. Полтава, 2017 р.), Міжнародній науково-практичній конференції "Сектори економіки в процесі реалізації державної регіональної політики" (Тернопіль-Збараж, 2017 р.), Міжнародній науково-практичній конференції "Децентралізація публічного адміністрування в умовах інтеграції України до європейської спільноти: проблеми та перспективи" (м. Сєверодонецьк, 2017 р.), Міжнародній науково-практичній конференції "Університетська наука. Проблеми міжнародної інтеграції" (м. Сєверодонецьк, 2017 р.), X Міжнародній науково-практичній конференції "Проблеми та перспективи розвитку підприємництва" (м. Харків, 2016 р.), Науково-практичній конференції "Стратегії сталого розвитку: на шляху до сильнішої громади" (м. Сєверодонецьк, 2016 р.).

9. Відповідність дисертації вимогам, що передбачені пунктом 10 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167.

Дисертацію Білоус Яни Юріївни на тему: "Організаційно-економічне забезпечення розвитку об'єднаних територіальних громад" подано у вигляді спеціально підготовленої кваліфікаційної наукової праці на правах рукопису та виконано здобувачем особисто. Дисертація містить наукові положення, нові науково обґрунтовані теоретичні результати проведених здобувачем досліджень, що мають істотне значення для галузі знань 05 – "Соціальні та поведінкові науки", що підтверджуються документами, які засвідчують проведення таких досліджень, а також свідчать про особистий внесок здобувача в науку та характеризуються єдністю змісту, відповідає вимогам щодо її оформлення, передбачених Наказом МОН України від 12.01.2017 р. № 40 "Про затвердження Вимог до оформлення дисертації".

За актуальністю, науковою новизною, теоретичним, методологічним і практичним значенням, обґрунтованістю одержаних результатів та оформленням дисертація відповідає чинним вимогам Міністерства освіти і науки України, зокрема п. 10 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, а її автор – Білоус Яна Юріївна – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії галузі знань 05 – "Соціальні та поведінкові науки" за спеціальністю 051 – "Економіка".

Дисертація Білоус Яни Юріївни на тему "Організаційно-економічне забезпечення розвитку об'єднаних територіальних громад" рекомендується до захисту у спеціалізованій вченій раді.

Рецензенти:

доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри публічного управління,
менеджменту та маркетингу
Східноукраїнського національного
університету імені Володимира Даля
Міністерства освіти і науки України

I.V. Моргачов

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри економіки і
підприємництва Східноукраїнського
національного університету імені
Володимира Даля Міністерства освіти і
науки України

К.І. Серебряк

28.01.2021 р.

Підписи Моргачова І.В. та Серебряк К.І. засвідчують: